

“การดูแล สุขภาพ ของผู้สูงอายุ”

น.ส.พรพรียา คุณโลहित

น.ส.กานต์พิชชา ภัคดีพงษ์

นักกายภาพบำบัด รพ. สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พร.

ผู้สูงอายุ

- มักมีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายในทางที่เสื่อมลง

-ข้อต่อเสื่อม กล้ามเนื้ออ่อนแรง

-การทรงตัวแย่ลง

-อาหารไม่ย่อย ท้องผูก

-นอนไม่หลับ

-สายตายาว พร่ามัว

-ความเครียด วิตกกังวล

-ความทนทานในการทำกิจกรรมลดลง

-โรคต่างๆ

อาการที่เกิดขึ้นจากความเสื่อม

- ปวด บวม อักเสบ
- กล้ามเนื้ออ่อนแรง
- การทรงตัวไม่ดี
- หกล้ม
- เกิดการบาดเจ็บต่างๆ
- ความทนทานในการทำกิจกรรมลดลง
- นอนติดเตียง
- เครียด
- คุณภาพชีวิตไม่ดี

เราจึงต้องดูแล

สุขภาพของ

เราให้ดี

敬老の日

การดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ

➤ ออกกำลังกาย

➤ ทานอาหารที่มีประโยชน์

➤ ไม่เครียด หรือวิตกกังวลมากเกินไป

➤ พักผ่อนให้เพียงพอ นอนหลับอย่างน้อย วันละ 6 – 8 ชั่วโมง

➤ หากเจ็บป่วย ควรไปพบแพทย์ เพื่อรับการรักษา และทานยา ตามที่แพทย์สั่ง

การออกกำลังกาย

- เดิน หรือวิ่งช้าๆ
- กายบริหารท่าทางต่างๆ
- ออกกำลังกายในน้ำ
- รำมวยจีน ไทเก๊ก รำไม้พลอง
- โยคะ
- เต้นแอโรบิก

- ออกกำลังกายเพิ่มความยืดหยุ่น → ยึดกล้ามเนื้อ
- ออกกำลังกาย และฝึกการทรงตัว → ป้องกันการหกล้ม

หลักการออกกำลังกาย

- ตามความสามารถ อย่าหักโหม
- เริ่มจากระยะเวลาสั้นๆ
- เริ่มจากเบาๆ ไปหนัก

- ควรมีการ **warm up** และ **cool down** หรือยืดกล้ามเนื้อก่อน-หลังการออกกำลังกาย → เพื่อป้องกันการบาดเจ็บ
- 1-2 รอบต่อวัน 3-5 วันต่อสัปดาห์

ประโยชน์ของการออกกำลังกาย

- ชะลอความเสื่อมของร่างกาย
- กล้ามเนื้อ และกระดูกแข็งแรง
- ลดอาการปวด
- เพิ่มความยืดหยุ่น ความคล่องแคล่ว
- การทรงตัวดีขึ้น ไม่หกล้ม
- ลดการพึ่งพาอุปกรณ์ช่วยเดิน
- ปอด หัวใจและหลอดเลือดแข็งแรง
- ระบบขับถ่ายดีขึ้น
- ผ่อนคลายความเครียด ไม่ซึมเศร้า นอนหลับสบาย สุขภาพจิตดี

การเตรียมตัวก่อนออกกำลังกาย

- ออกกำลังกายขณะท้องว่าง หรือหลังอาหารอย่างน้อย 1-2 ชั่วโมง.
- หลีกเลี่ยงเครื่องดื่มที่มีคาเฟอีน แอลกอฮอล์ และงดสูบบุหรี่
- ใส่เสื้อผ้าหลวมๆ อากาศถ่ายเทได้สบาย
- ใส่รองเท้าผ้าใบพอดี ไม่หลวมหรือคับจนเกินไป

สูงวัย ห่างไกล ความปวด

敬老の日

อาการปวดที่พบบ่อย

-ปวดไหล่

-ปวดข้อนิ้วมือ

-ปวดเข่า

-ปวดคอ

-ปวดหลัง และสะโพก

-ปวดข้อเท้า

ป้องกันอาการปวด...ได้อย่างไร

3 อ

- ออกกำลังกาย
  - เพิ่มความแข็งแรง
  - เพิ่มความยืดหยุ่น
- อริยาบถ
  - อริยาบถที่ถูกต้อง
  - ไม่อยู่ในอริยาบถเดิมนานๆ
- อารมณ์
  - อารมณ์ดี ไม่เครียด

ปวดแล้ว...ทำอย่างไร

ลดอาการปวดเบื้องต้น

- ประคบเย็น

-เมื่อมีอาการปวด ร่วมกับ บวม แดง ร้อน หรืออักเสบเฉียบพลัน 1-2 วัน

- ประคบร้อน

- ยืดกล้ามเนื้อ หรือ ออกกำลังกายเบาๆ

- หยุดพัก

ค้ำงไ้ฉบับ 1-10 ทำข้างละ 10 รอบ

2 รอบต่อวัน

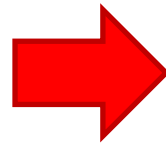
ห้าม! กลั่นหายใจ

ปวดไหล่

- ข้อไหล่ติด

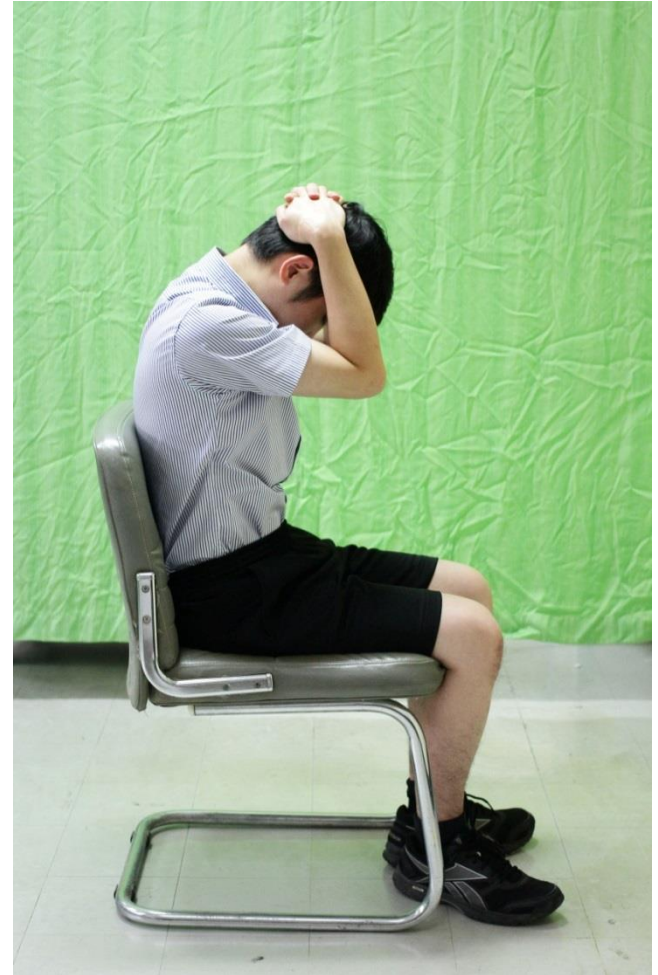

ปวดไหล่

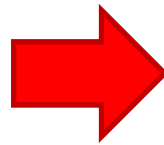

ปวดคอ

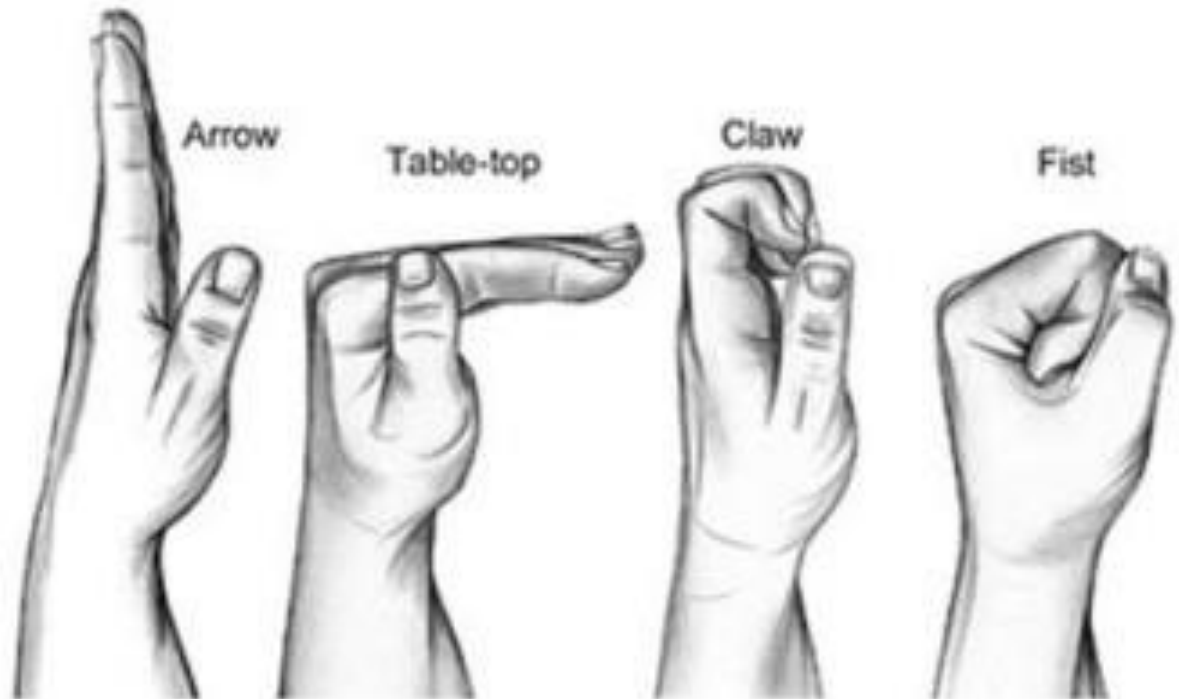
ปวดคอ

ปวดข้อนิ้วมือ

- นิ้วล็อก

-อาจเกิดจากการหิ้วของหนัก เล่นโทรศัพท์ ทำสวน

ปวดหลัง ปวดสะโพก

- กระดูกเสื่อม
  - อาจมีการกดทับเส้นประสาทร่วมด้วย (ทำให้เกิดอาการชา)
- กล้ามเนื้ออักเสบ
  - หลังยอก

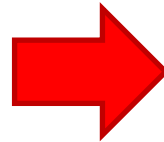
ปวดหลัง ปวดสะโพก

- ออกกำลังกายกล้ามเนื้อแกนกลางลำตัว โดยการแขม่วหน้าท้อง

ปวดหลัง ปวดสะโพก

ปวดเข่า

- กระดูกเสื่อม
  - มีเสียงลั่นในข้อเข่า
- ออกกำลังกายกล้ามเนื้อเหยียดเข่า

ปวดข้อเท้า

- เ็นผ้าเท้าอ้กเสบ (รองข้)
- เ็นร้อยหว้ยอ้กเสบ
- ตะคริวที่น้อง
- ใ้รองเท้าที่เหมاسب เช่น รองเท้า

ปวดข้อเท้า

สูงวัย ห่างไกล หกล้ม

敬老の日

การหกล้ม

สาเหตุ

- กล้ามเนื้ออ่อนแรง

- การทรงตัวไม่ดี

- สายตา

- สิ่งแวดล้อม: แสงสว่าง พื้นเปียก

พื้นต่างระดับ สิ่งกีดขวาง

- ยา

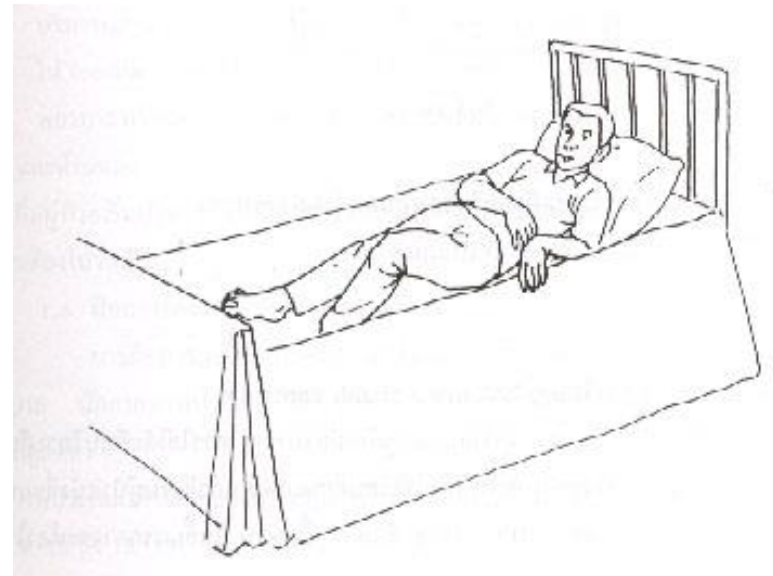
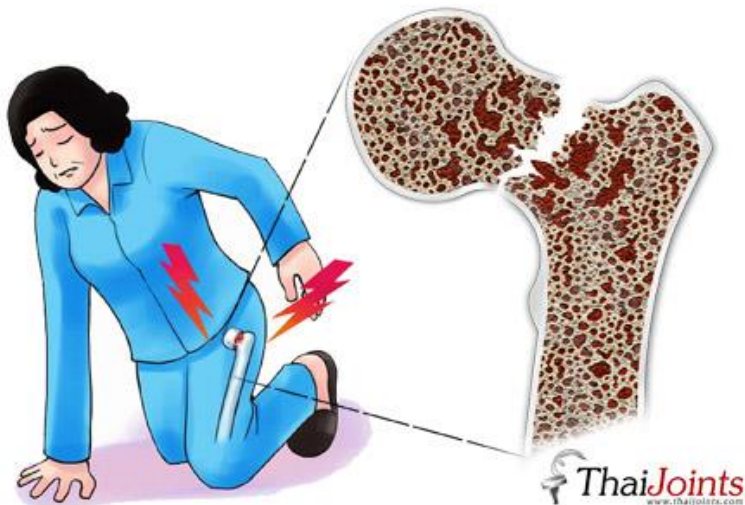
- การแต่งกาย หรือหัวของพะรุงพะรัง

การหกล้ม

หกล้มแล้ว... ทำให้เกิดการบาดเจ็บ

- ▶ กล้ามเนื้อ เอ็นกล้ามเนื้อบาดเจ็บ
- ▶ กระดูกหัก เช่น กระดูกสะโพก กระดูกสันหลัง
กระดูกข้อมือ
- ▶ ศีรษะกระแทกพื้น ทำให้เลือดออกในสมองได้

การหกล้ม

- ทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนต่างๆ ตามมา

- ช่วยเหลือตนเองได้น้อยลง

- สูญเสียความมั่นใจในการเดิน หรือไม่สามารถเดินได้

ด้วยตนเอง

- นอนติดเตียง

- เครียด ซึมเศร้า

ป้องกันการหกล้ม... ได้อย่างไร

- ❖ ตรวจสอบสุขภาพประจำปีเป็นประจำ
- ❖ ตรวจสอบระบบการทรงตัว เช่น ระบบสมอง การทรงตัวในหู
- ❖ สอบถามแพทย์ เภสัชกรทุกครั้งที่ได้รับยา เกี่ยวกับผลข้างเคียงของยา
- ❖ สวมแว่นตหากสายตาคิดปกติ

ป้องกันการหกล้ม... ได้อย่างไร

- ❖ ใช้อุปกรณ์ช่วยเดิน
- ❖ ปรับสภาพบ้าน สภาพแวดล้อมให้เหมาะสม

- ❖ ออกกำลังกาย เสริมสร้างความแข็งแรงให้กับกล้ามเนื้อ
- ❖ ฝึกการทรงตัว

การออกกำลังกาย

ป้องกัน

การหกล้ม

ค้ำงไ้ฉบับ 1-5 ทำข้างละ 10-20 รอบ

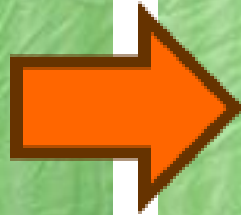
2 รอบต่อวัน

ห้าม! กลั่นหายใจ

กล้ามเนื้อเหยียดศอก

กล้ามเนื้อเอ็นหลัง

ก้ามเนื้อ
เหยียดเข้า

ก้ามนั่ง
เหยียดสะโพก

กล้ามเนื้อ
กางสะโพก

ก้ามนั่ง

ยืนย่อเข่า

ฝึกการทรงตัว
ป้องกัน
การหกล้ม

ยืนขาเดียว

ยืนต่อเท้า

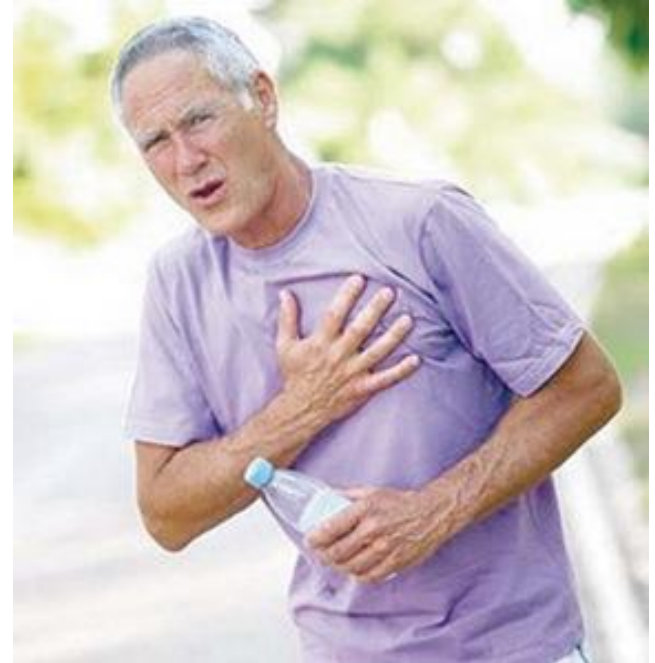
ข้อควรระวัง ขณะฝึกการทรงตัว

- ควรใช้เก้าอี้ที่มั่นคง ขณะฝึก
- หากทรงตัวได้ไม่มั่นคง ควรมีญาติเฝ้าระวังอยู่ข้างๆ

ควรหยุดออกกำลังกายเมื่อ...

- เวียนศีรษะ หน้ามืด
- คลื่นไส้ อาเจียน
- เจ็บแน่นหน้าอก
- หายใจลำบากหรือหายใจขัด
- ปวดข้อต่อหรือกล้ามเนื้อ

มีโรคประจำตัว ต้องปรึกษาแพทย์ก่อนออกกำลังกาย
โดยเฉพาะโรคหัวใจ

...วิถีโอ...

การออกกำลังกายเพื่อ

ป้องกันโรคหกล้ม

สำหรับผู้สูงอายุ

ข้อซักถาม

สูงวัย อย่างมีคุณค่า

อย่าลืม! ออกกำลังกาย

